

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA--

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtna . . . „ 0.75
Posam. šte. „ 0.10

Štev. 35. V LJUBLJANI, dné 30. julija 1909. Leto IV.

tistih notah, ki jim jih ona narekuje. Rekli so, da zato nasprotujejo, ker jih menda dr. Šusteršič in dr. Krek zaljubljeno ne gledata, ne častita dovolj župana Hribarja in pa štajerskega Ploja. Celó »Narodno zvezo« sta menda že zato razbila Ploj in Hribar.

To je jako otročji izgovor! Kaj bi bilo, ako bi v kaki delavski stavki kak delavec ali delavka rekel, zato nočem štrajkati, ker štrajka tudi Janez, ki me je včeraj po strani pogledal. Doletelo bi ga delavsko zaničevanje.

Zdaj se je pa izvedela še neka druga jako lepa reč. V ljubljanskem občinskem svetu so naznanili, da je vlada odpisala tistih 900.000 K, ki jih je Ljubljani posodila proti 3 odstotkom ob ljubljanskem potresu, in sicer zato, da zgradi mesto novo obrtno šolo, dolga pa državi ne bo treba vrniti. Stvar je pa taka-le. Država bi bila že tako ta dolg odpisati morala in skrbeti, da dobi Ljubljana na državne stroške poslopje za obrtno šolo. Sedanji finančni minister Bilinski je pa zvita buča in Hribarja dobro pozna. Zato ga je prijazno pogledal, pa mu odpisal tisti dolg in Hribar, ki je sicer mogočen mož, a ne posebno brihten in ki je ves srečen, če mu kak minister stisne roko, je res mislil, kdosi gavedi kako dobro kupčijo da je napravil, ko so dežansko ljubljanski davkoplačevalci po Hribarjevi nerodnosti oškodovani za več stotisočakov, kar pač niso nobene mačje solze. Mesto da bi se bili za tako nerodnost ljubljanski občinski svetniki jezili, so pa bili grozno veseli pa kadili Hribarju in Bilinskemu. Hribar je pa ves srečen izdihnil, kako velik vpliv ima na Dunaju. Enega pri tisti seji ni bilo, ljubljanskega podžupana dr. Tavčarja, ki je brihtna glava, dasi seveda drugače tisti steber, ki je leta in leta držal liberalno stranko, da ni šla rakom žvižgat. Mož je gotovo znal, kakšna komedija se pripravlja, zato pa ni prišel.

Ker je Hribar sam mislil, da je napravil kdosi gavedi kakšno dobro kupčijo, ni nič čudnega, da se je jezil po liberalnem časopisju na naša vria poslanca dr. Šusteršiča in dr. Kreka in da piše danes kranjsko liberalno časopisje tako, kakor je prav za sedanjo nemškutarstvo vlado. Kako naj označimo tako postopanje?

Po slovenskih krščansko-socialnih delavskih shodih se odobrava z navdušenjem nastop

naših poslancev. Govorilo je že ljubljansko, medvoško, idrijsko, tržiško in savško krščansko-socialno delavstvo. I mi kličemo našim poslancem: Naprej do zmage! Novih volitev se ne strašimo!

Draginja.

Sedanja neznošna draginja živil, osobito moke in kruha, je za delavsko ljudstvo grozna prikazen. Navezan na stalno višino zaslužka, ki je v največ slučajih nizek, mora delavec plačevati živila veliko dražje kakor pred leti. Tako se je moka v teku poldruga leta podražila za dobro tretjino. Ako pomislimo, da je v delavski družini kruh neobhodno potreben, potem si lahko predočimo, da se je delavčev proračun v izdatkih zvišal tedensko od ene do dveh kron samo za moko. Javna glasila pravijo, da je nastala draginja vsled lanske slabe letine.

Res je, da se število ljudi namnožilo, vendar nikakor ne v oni meri, v kateri so se namnožili pridelki. Zanimivo je, kako se je namnožila rodovitnost zemlje. V letu 1902 se je pridelalo na enem hektaru 12.8 meterskih stotov pšenice in v letu 1908 14.1 met. stotov. Za druga žita izkazujejo vladni izkazi skoro enak uspeh, ki ga pokažejo pri pšenici. Za pridelovanje žita se je porabilo v Avstriji od 10,624.852 hektarjev poljedelskega zemljišča 6,567.945 hektarjev, to je 61.8 odstotkov.

V letu 1908 se je uvozilo glavnih vrst žita 1,077.356 met. stotov v vrednosti 15,387.158 K. Izvozilo pa se je 2,690.198 met. stotov v vrednosti 49,581.338 K. Torej se je več izvozilo 1,612.842 met. stotov v vrednosti 34,194.190 K.

V prvi četrtinki leta 1909, torej letos, pa se je uvozilo 635.111 met. stotov v vrednosti 9,463.387 K. Izvozilo pa se je 417.368 met. stotov v vrednosti 8,251.893 K. Se je torej več uvozilo kakor izvozilo. Vzrok temu je bila skoro gotovo politična napetost z nekaterimi tujimi državami in nevarnost vojske s Srbijo. Kar bode najbrže tudi resnica, da imajo na Ogrskem in v Bosni nakopičena skladišča z žitom, ki so ga pripravili za slučaj vojne. Kar se tiče uvoza žita, je na prvem mestu Rumunija, in sicer uvažata ta država največ turšice, potem

Naprej do zmage!

Državni zbor je zaključen. Groznja čeških in pa naših poslancev S. L. S., da nastopijo z obstrukcijo proti sedanji vladi, je povzročila, da se je ustrašil Bienerth, vrgel puško v koruzo in zaključil državni zbor.

Šlo se je za važne stvari. Ko je sestavljal Bienerth sedanjo vlado, jo je tako sestavil, da je zadal osobito nam Jugoslovanom veliko kľofuto. Saj sta bila pozvana vanjo naša zagrizena nasprotnika Stürgkh in Hohenburger. Naglašalo se je, ko se je sestavljala sedanja vlada, da bo nepristranska. In res je tako nepristranska, da dobe od nje Nemci kar hočejo, Slovenci pa figo.

O velikem zgodovinskem boju, ko se je šlo za pravice bosensko-hercegovskega kmeta, ki ga je izročil Poljak Bilinski judovsko mažarskemu oderuhu, so naši bravci poučeni. Znano je tudi, da ko je bil sklenjen proračun, ki se je dovolil državi, ki mora živeti, ne Bienerthovi ponemčevalni in kratko rečeno tudi delavstvu sovražni vladi, so sklenili poslanci združeni v »Slovanski Jednoti«, da tisti vladi, ki izroča bosensko-hercegovskega kmeta mažarskemu judu, se ne dovoli nobena stvar več. Prav so imeli, da ni ostalo le pri groznji, marveč da so tudi držali, kar so zagrozili.

Kar hipoma so pa pričeli zabavljati naši liberalci čez naše poslance. Pisali so njihovi listi tako, kakor smo že prej čitali po tistih listih, ki jih podpira vlada zato, da godejo po

In bil je pri fari pogreb . . .

Njena hišica je stala zunaj vasi. Majhna je bila, s slamo krita in težko kamenje je bilo razpoloženo po slemenu. Skozi majhna okna so prihajali zlati solnčni prameni v hišo. To pa je obdajal majhen vrt za zelenjavo in pa sadnjak.

Vdova Metka pa je čedila to svojo borno bajtico. Dasi je bila zunaj hiša že precej razdrta in umazana, njena notranjost je bila vedno čedna. »Res čedno imate, Metka,« ji je večkrat rekla kaka kmetica, ki je prišla k nji po mleka.

Tudi kravico je imela Metka. In kako lepo rdečko. »Na, pojdi rdečka, malo na pašo,« jo je gonila večkrat iz hleva.

Tu je torej stanovala vdova Metka s svojim sinom in pa s svojo rdečko.

Prameni zadnjega zahajajočega solnca so še kuhali v izbo in jo prav malo razsvetljevali. Pod klopjo pri peči je predel maček, na steni v kletki pa je drobil kanarček svoje pesmice.

Tam za mizo pa sedita mati in sin. Oj, kako zamišljeno, kako usmiljeno, kako ljubko, prijazno gledajo sinove oči v zgubano čelo, motne oči materi. Ta pa mu govori, da naj se

pridno uči, da bo katerikrat kaj. Naj pazi v šoli, da bo kaj več ko njegov oče.

Solnce je zašlo za goro in v sobi je nastal mrak in tišina. Le je še začivkal kanarček semtertja in maček je še nadalje predel.

»Zdaj pa le pojdi spat, da jutri prej vstaneš, Tone!«

»Grem, mati, grem.«

In sin odide v stransko sobo spat. Mati pa ostane še pri mizi na klopi in bistro švigajo njené oči po mizi od luknjice do luknjice, katere je napravil kucec v javorovo mizo. Potegnila je z roko semtertja po čelu, iz očij pa se je zasvetila solza in kanila na mizo.

Po sobi je vladala splošna tišina, le mati je tiho ječala tam za mizo in solza za solzo je drčala počasi po zgubanem licu . . .

* * *

Že je prisijalo drugo jutro solnce izza gričev, ko se je odpravljajl sin Tone od doma v mesto.

Mati mu je dala v kovčeg še par suhih hrušk in češpelj, ga zaklenila in oddala na sosedov voz, ki je stal pred hišo.

»Z Bogom, mati, moja mila mati.«

»Z Bogom, Tone,« dé mati in solze-slovo so se udrle obema iz oči.

»Z Bogom, mati, pa pišite mi kaj, pišite. Bom tudi jaz.«

»Le pojdi, Tone, le, ti bom že, saj prideš ob božiču zopet domov.«

In Tone sede na voziček, ta pa oddrda po poti izpred rojstne njegove hiše . . .

»Z Bogom!« zakličeta še oba, drug drugemu v slovo.

Za vozičkom pa je vstajal prah in prikril ubogi, zapuščeni materi Metki pogled na odhajajočega ji sina. »V mesto se je šel učit,« odvrne klavarno mati kmetici, ki je že šla na polje — na delo.

Ni še minil teden, že prinese pismonoša Metki pismo.

»A, od Toneta je,« dé mat iin hiti pismo odpirat. »Dolgo je, dolgo,« pravi in bere:

Ljuba moja mati!

O kako dolgčas je pač tu v mestu. Ni ga človeka, ki bi ga poznal, ali on mene. Ko sem bival pri Vas, oh ljuba manica, pač nisem vedel, kaj se pravi, biti v tujini, ne pa pri svoji materi. Pišite mi kmalu, da mi ne bo

Nemčija, Rusija, Italija, Srbija in Turčija. Izmed tujih držav se je uvozilo največ pšenice iz Srbije, največ rži iz Nemčije, največ ječmena iz Rumunije in največ ovsa iz Nemčije. Izvozilo pa se je največ pšenice na Rusko, 2419 m. stotov, rži na Rusko 786 met. stotov, ječmena v Nemčijo 2.144.140 met. stotov, znamenje, da v Nemčiji kuhajo največ piva. Tudi ovsa in koruze se je izvozilo največ na Nemško. Da moramo v celoti presojati, kako smo mi odvisni od dobre letine na Ogrskem, naj podamo tudi poročilo zadnjih treh let pridelkov na Ogrskem, kjer je znašal pridelek milijonov meterskih stotov. V letu 1906 56,5 pšenice, 15— rži, — ječmena, — ovsa, — koruze. — V letu 1907 32,8 pšenice, 10,7 rži, 13,7 ječmena, 11,5 ovsa, 39,4 koruze. — V letu 1908 41,4 pšenice, 12,1 rži, 12,8 ječmena, 10,1 ovsa, 37— koruze.

Številke kažejo, da je bila na Ogrskem letina za pšenico in rž v letu 1908 veliko slabša, kakor leta 1906, kar poleg spekulacije gotovo veliko vpliva na cene žitu in moki. Koliko je vredna pogodba z Ogrsko z ozirom na uvoz žit in živil v našo polovico, se vidi iz sledečih podatkov:

Uvozilo se je iz Ogrske za milijon kron	1907	1906
Izvozilo se je na Ogrsko	666,7	644,3
Uvoz surovin za kmetijstvo in industrijo iz Ogrske	76,1	91,1
Istih izvoz na Ogrsko	403,8	366,9
Žita se je izvozilo iz Ogrske	40,6	70,9
Moke se je izvozilo iz Ogrske	298,2	241,3
Sadjja, zelenjadi in rastlin	212,8	171,3
Semen	12,5	9,5
Klavne in plemenske živine	13,0	6,4
Govedi	173,2	183,1
Prašičev	97,7	109,1
Konj	62,2	60,1
Perutnine	10,3	10,9
Mleka	20,6	18,8
Jaje	6,9	6,5
Kože	16,4	15,1
Surovega masla	8,0	12,3
Masti svinjske	8,4	7,9
Špeha (seveda svinjskega)	11,9	8,7
Žganja	8,0	6,8
Vina	7,1	5,8
Klobas mesenih	34,2	26,2
Stavbnega in rokodelskega lesa	5,2	5,2
Volne	23,0	25,3
Škroba (štirke)	17,1	17,0
	5,2	4,4

Iz teh števil vidimo, da je prav za prav Ogrska naša zakladnica z živili. Ni čuda torej, da se igrajo ogrski židje na borzi z lakoto našega delavstva. Dokazano je, da je terminokupčija na borzi z žitom eno največjih zla, ki vpliva na vso trgovino z živili. Odpraviti to lumporijo si sedaj ne upa nihče. Vkljub pogodbi ogrska vlada še ni odpravila tega vderuštva. Naš asedanja vlada pa si nasproti Ogrski prav nič ne upa in pusti, da se krši na škodo ljudstva pogodba. Madjarski judje brez kazni skubejo obe državni polovici, brez da bi se jim upal kdo stopiti na prste. Koliko časa bo še to trpelo? Revščina in lakota peljeta v obup, obupano ljudstvo pa je zmožno prijeti v silo za vsako rešilno orodje. Zatorej, državniki, spreglejte, dokler ni prepozno!

tako pusto; že koprnim po besedah, ki jih bom čital v vašem pismu.

Predvčerajšnjim smo imeli šolsko mašo. Včeraj so nam v šoli povedali, katere knjige moramo imeti. One, ki sem jih že prej kupil, so vse prave, le še eno imam kupiti. Danes pa smo imeli že redni šolski pouk.

Ljuba mati, ali ste zdravi? Ne jokajte preveč, da Vam nebo škodilo. Saj je meni istotako dolgočas in tudi jaz utopim včasih to nestrpno dolgočasnost v solzah. O božiču se vidimo.

Pozdravite sosedovega Jožka in pa vse sosedove. Vaš iz vsega srca pozdravlja in Vam pošilja poljube

Vaš

hvaležni, tožni sin Tone.

Prebrala je pismo. Po licu pa so se usule debele solze. Sedla je tja k peči in premišljevala, jokala, vzdihovala . . .

Mucek pa jo je gledal izpod mize in predel. Kanarček pa je skakljal od klinčka do drugega v kletki, strl zdej pa zdej s kljunčkom kašičino zrno in zopet odfrčal drugam . . .

»Rdečka muka,« pravi naposled mati, vstane in odide v hlev dat krme.

(Konec prihodnjic.)

Tobačno delavstvo.

Kaj provzroči boleznj v naši tvornici? Ne mislite, da sitnarimo. Kar pišemo, čutimo vsak dan. Sicer se je že večkrat naglašalo, tudi »Naša Moč« je že o tem pisala, a ne moremo si kaj, da bi zopet in zopet ne opozarjali na velevažno zadevo, ki brez dvojbe provzroča veliko boleznj med našim delavstvom. Zdej v pasjih dneh čutimo, kaj se pravi trpeti peklenške muke. Ne verujemo, da bi bilo v saharški puščavi tako vroče, kakor je v naši tvornici. Odkrito moramo izjaviti, da tako kakor zdej nikakor ne sme iti naprej. Naše prenizke dvorane so zelo slabo zračene. Zračne priprave so vse nezadostne, in to timbolj, ker se po delavnicah ne smejo ponoči odpirati okna, češ, pride naj kak dež, pa bo trpel tobak. Ker se ponoči ne odpirajo okna, zato pa ostane ves vzduh, ves pokvarjen zrak po delavnicah. Zdej pa pomislite še močan tobakov duh. Naj li bo ob takih razmerah naše delavstvo zdravo! Saj morajo oslabeti najzdravejša pljuča. Naš čas hvalijo, kako da je napreden. V teh besedah tiči velika resnica. A kaj naj pomaga ves napredek, kaj vsi tako lepi zdravstveni znanstveni opisi, ako se pa napredne iznajdbe ne izrabljajo delavčevemu zdravju v korist. Naj tobačna uprava skrbi za to, da ne bomo delali po peklenko vročih delavnicah. Mi nismo za to na svetu, da bi učili tobačno upravo, kaj da naj stori. Zato so poklicani inženirji, tehniki. Dobro zračenje omogočijo velike zračilne priprave, ne pa tiste male luknjice, ki jim nadevajo pri nas ponosno ime ventilatorjev. Naj se že res kaj napravi. Zasebnike silijo obrtni nadzorniki, da se drže predpisov moderne delavske zdravstvene vede. Kajpada, po tobačnih tvornicah ima obrtni nadzornik manj besede, kakor pri zasebnikih. Umevno. Po činu nižji uradnik, četudi v drugem področju, se ne bo rad zameril po službi višjemu uradniku. Zato se pa obračamo na javnost in zahtevamo, naj se nam skrbi za dober zrak, ki je predpogoj človeškemu zdravju.

Prometna zveza.

Iz Blejskega kota. V zadnji številki Vašega cenjenega lista smo brai, da nameravate sklicati shod krščanskosocialnih železničarjev. Pozdravljamo to misel in Vam zagotavljamo, da nas pride precejšnje število na shod, ker tudi tudi tukaj se je jelo daniti med železničarji. — Tudi mi nameravamo v kratkem sklicati železničarski sestanek v Boh. Bistrici, kjer nameravamo ustanoviti s pomočjo našega priljubljenega poslanca g. Pibra podružnico »Prometne zveze«. Našim rdečkarjem tam na Jesenicah in nekaterim čuvajem seveda le ni všeč, pa mi se ne menimo za njihove psovke, ampak gremo po začrtani poti naprej. Le toliko Vam povemo, rdeči nasprotniki, da ko bi mi šli s toliko agitacijo okrog vaših somišljenikov kot greste Vi za nami, da bi imeli že več Vaših somišljenikov na svoji strani kot jih imamo tako. Toliko za danes, drugič pa kaj več, ako ne bomo imeli miru pa pridemo z imeni na dan.

Kršč. soc. železničar.

Za vsled boleznj ozdravele (rekonvalescente) **na državnih železnicah.** Pred kratkim se je vršila v železniškem ministrstvu enketa, pri kateri so se pod predsedstvom sekijskega načelnika dr. Röllera razgovarjalo o napravi državnih hiš za po boleznj oslabele. Razgovora so se udeležili zastopniki direktij državnih železnic, bolniške blagajne in drugih človekoljubnih zavodov državnih železnic. Železniško ministrstvo je namreč izjavilo, da namerava sezidati več hiš, kjer se bodo utrdili zdravje po težkih boleznih oslabele uslužbenci državnih železnic. Različni zastopniki, ki so bili navzoči, so z navdušenjem pozdravili to namero železniškega ministrstva. Sklenilo se je, da bode šlo več strokovnjakov in zdravnikov ogledat si na Nemško že obstoječe take zavode in bodo potem izdelali načrt za take domove v Avstriji, ki pa morajo biti moderno in po vseh zdravstvenih predpisih napravljeni. Ko bodo načrti gotovi, pa bo železniško ministrstvo po možnosti sredstev takoj pričelo z zidavo več takih zavodov, ki bodo, ako bodo res dobro opremljeni in ako se bo oziralo tudi na nižje uslužbence pri železnicah, ne samo na uradnike, prava dobrotja za uboge železničarje. Treba pa je tu odločno preudariti, naj se pri takih zavodih ne vpelje birokraški uradniški sistem, tako, da bodo dobili železničarji dovoljenje za vstop v tak zavod šele takrat, ko tega dovoljenja že več ne bodo potrebovali, kakor se to dogaja pri različnih prošnjah. Mi pozdravljamo to misel železniškega ministrstva prav iskreno in želimo, da se kmalu uresniči.

Tudi za penzioniste in provizioniste naj bi se kaj storilo v tem oziru, da bi šli vsako leto na poletje kam na počitnice. Saj bi to železniško ministrstvo le malo veljalo in vendar bi marsikak zaslužen železničar, ki je celo svoje življenje žrtvoval v službi države, podaljšal tek svojega življenja. Tudi v tem oziru naj se misli, kako bi se to napravilo.

Listnica uredništva. Dopisnika iz Blejskega kota prosimo, naj se večkrat oglasi.

Krvoses kapitalizem.

Sava. To je pa resnica, kdor se po delavskih žuljih obogati, se prevzame. Naša kantinerka že kar zahteva, naj ji delavci kozarce skupaj nosijo. Neki delavec ji pa pravi: »Saj nisem na šiltu, ne bom glažev skupaj nosil.« Kantinerka se pa na to zadere: »Daj glaš sem, če ne te ven vržem!« In tovarna? Ali bo res trpela, da nas bo metala kantinerka iz kantine?

Grozna nesreča v Medvodah. Dne 27. julija se je pripetila grozna nesreča v medvodski brusilnici. Ko je deval Jožef Novak dovodni jermen na kolo, mu je izpodletela lestevica. Revez se prime, da bi ne padel, za strojno stopalo, a zdej ga prime jermen in ga vrže dvakrat okolo transmisijona. Nato je padel tri metre globoko. Vsa čast ravnatelju, ki je preskrbel, da sta hitro prišla zdravnik in duhovnik k ponesrečencu.

Trst. Pred nedavnim časom se je šla neka služkinja v en kraj predstaviti kot kuharica. Ker je bila gospa isti čas odsotna, sprejel jo je gospod. Dasi je bila ura že deset predpoldne, vendar je bil dotični še v postelji. Ko kuharica vstopi, začne jo ta na dolgo in široko izpraševati, kaj da vse zna, katere ribe pozna, kako jih zna napraviti, kako se zastopi na mesne jedi, ali skuha dobro juho, jeli večča tudi za »luksus« poharije, sladkarije, torte itd. Ko mu je deklet še precej povoljno odgovorilo, se spomni, da brez gospe ne more pogodbe napraviti; zato pravi, da mora pogledati, če je milostljiva doma in pritisne na zvonec poleg postelje; a ker milostljive ni bilo od nikoder, nadaljuje tako-le: Zdej sem vam že veliko povedal in vas veliko izprašal, imam vam pa še marsikaj povedati, kaj boste delali in kaj boste jedli, le dobro me poslušajte, poleg kuhinje in kuhinjskega dela boste morali pospravljati še hodnik in stranišče, likati perilo, sobarici pomagati pri čiščenju preprog itd. Za hrano dobite zjutraj kavo, popoldne dobro kosilo, kakor mi, zvečer pa pogreta prikuha od popoldne. Kaj ne, kako so to velike milosti od milostljive oziroma milostljivega. V vsem mora biti dobro izurjena, vse mora znati dobro napraviti, ribe, meso in torte, nič ni predrago, le sama sebi bo morala za večerjo popoldanske ostanke pogrevati. In pa še, ali ni kuharica dovolj trudna, posebno zdej poleti, že od naravne vročine, potem še od ognjišča, slednjič naj pa še isti čas, ko bi se imela malo ohladiti, svoje zadnje moči pri likanju izčrpa, saj je znano, da truden in vroč človek še jesti ne more. Daj morajo pa kuharice še zahode snažiti, to je tudi že čez mero. Gospoda povsod pazi, da je ja vse čisto in snažno, kar se rabi v kuhinji, še muha bi kmalu ne smela sesti na kuhalnico, tudi kuharica mora biti vedno čisto opravljena, da ji pa daja poleg najfinejšega, najnatančnejšega dela tudi najgrše, pri katerem se pride včasih v dotiko s »katzenjamrovimi« ostanki, to je pa že preveč. No, pa dober »apetit«.

Z lastnimi močmi.

GORENJSKO KRŠČANSKO-SOCIALNO DELAVSTVO NA DELU.

Dne 25. julija se je vršil na Savi v »Delavskem domu« shod gorenjskega kršč. soc. del. političnega društva, ki je bil tako dobro obiskan, da je bila prostorna dvorana polna. Govoril je državni poslanec Jožef Gostinčar nad poldrugo uro. Najprvo je omenil volivno pravico, zakonodajo ter narodno vprašanje. Potem agrarno banko. 500 let je bila Bosna pod turško oblastjo, kar niso storili niti Turki, storila je avstroogrška vlada. Ogrji hočejo biti gospodarji Bosne, zato so ustanovili banko. A mi smo se uprli temu nasilju (Odobravanje); Nemci in Poljaki so potem kričali, da smo preprečili delo za ljudski blagor. A mi smo začeli obstruirati zato, ker se je godila ljudstvu krivica (Pritrjevanje). Razloži nadalje zgodovino o laški fakulteti. Nam vlada ne da šol v materinem jeziku, ali da bi mi plačevali samo za Italijane, za to nismo (Pritrjevanje). Pogodbe s sosednjimi državami se morejo skleniti le v sporazumu z Ogrsko, a ogrski državni zbor ne deluje, zato nismo nikogar najmanje oškodovani.

vali, ako nimamo še pogodb. Bilinski je sklenil nov davek na pivo in vino, katerega bi najbolj občutili nižji sloji, tak torej ni za vladati. (Res ni!) Ne verujem, da bi obstal ta načrt, prej bo pobral Bilinski šila in kopita. Nameraval se je napraviti rudniški zakon, da bi tudi delavstvo imelo več kontroie v nadzorstvu rudnikov. Zakon še ni narejen, mislim, da bo v kratkem. Odsek za starostno zavarovanje je imel le eno sejo (Ogorčenje). Ta zakon je podoben vabi, da bi vlada lažje zase poslance lovila. Treba, da pride v pravi tir. Mi nismo za to, da bi se tisti vladi klanjali, ki se ne ozira na sklepe državnega zbora, ampak da zastopamo volivce. (Pritrjevanje.) Nemški minister-rojak Schreiner in drugi pritiskajo toliko, da moramo skrbeti, da sedanja ponemčevalna vlada čimprej izgine. V kratkem se zasnjuje na Kranjskem strokovna zveza, ki bi naj postala središče delavskega gibanja. Treba je, da vsi pristopijo. Organizacije, ki nasprotujejo verskim tradicijam, nimajo obstanka. Budimo pri organizaciji, pri kateri biti nam vleva naša vest in srce. Skrbite tudi v narodnem oziru, da ostanete Slovenci ter pošiljate svoje otroke v slovenske šole. Mi moramo zmagati. (Pritrjevanje in ploskanje.) Tovariš Čebulj se zahvali poslancu za podučen govor. Župnik Škubic pove še nekaj jako resničnih. Njegov govor je izzval mnogo smeha. Odobrava načela naših poslancev. Na Dunaju bi ne bili preje dobili z zemljevidom, kje so Slovenci, a sedaj znajo, da so nekje. Zato poziva zborovalce, da izrazijo gg. poslancem S. L. S. neomejeno zaupanje. (Živio! Pritrjevanje. Ploskanje.) — Tov. Čebulj predlaga potem zaupnico, ki je bila soglasno sprejeta. Slove: »Današnji shod izreka popolno zaupanje poslancem S. L. S., osobito načrlniku dr. Ivanu Šusteršiču. Pozivljamo jih, da v zapričetem delu vztrajajo do popolne zmage.« Prečitala se je končno tudi resolucija na bratovsko skladnico o premembi pravil, kar je bilo z veseljem soglasno sprejeto. Po več kot dveurnem shodu razšli so se zborovalci zadovoljni.

Iz Medvod in Goričan. Veselica tukajšnjega popirnega delavstva minulo nedeljo se je nad vse lepo izvršila. Veselico je posetilo toliko gostov, da take sijajne veselice še nismo videli. Med gosti smo opazili župana Dimnika iz D. M. v Polju, domačega župana, duhovnega svetnika Brenceta, sorškega župnika Finžgarja, vse paznike in delovodje z ravnateljem na čelu. Vsem gostom izrekamo najlepšo zahvalo, ker so nas počastili s posetom veselice. Pozdravil nas je v imenu vevškega delavstva tov. Jeriha. Zahvalimo se za obisk vevškemu delavstvu, godbama iz Gorič in iz Vevč in sorškemu pevskemu zboru za izborno ubrano petje. Sklenili smo, da priredimo vsako leto eno veselico v Jesihovi gostilni, ki jo priporočamo.

Iz Idrije. Na dan 23. julija je zopet sklical župan občinsko sejo z ravno istim sporedom kakor na dan 7. julija, ker isti dan ni bila veljavna, ker ni bila sklepčna. Krščansko gospodarsko društvo se ni udeležilo seje po svojem zastopniku, ker je naš zastopnik Kaučič dal pritožbo zaradi nesklepčnosti seje dne 7. julija, ista pe še ni rešena, zato je bila zadnja seja brezpomembna. Radovedni smo, kaj poreče deželni odbor, ko izve, da je dala občina društvu za otroško varstvo že 17. julija za nakup 1000 tabljič za javno tombolo in dne 23. julija pa dene župan na dnevni red občinske seje prošnjo omenjenega društva. V seji je omenil župan, da je prosil g. sodni svetnik g. dekana, da naj nikar ne vložijo naša stranka pritožbe zoper nesklepčnost občinske seje z dne 7. julija, in dekan da je obljubil, da se ne zgodi kaj takega, in vendar je vložil Kaučič pritožbo. No iz tega je razvidno, da nismo res delavci pod farško komando, kakor nam nasprotniki očitajo.

Odbor »Šentpeterskega prosvetnega društva« v Ljubljani je v svoji zadnji seji sklenil, da se društvo udeleži II. izleta v Kamnik. Odbor društva uljudno prosi cenj. člane, da svojo udeležbo odboru prav gotovo naznanijo, posebno pa naj se gotovo prijavijo odboru tisti, ki se rdeleže skupnega obeda v Kamniku. — Dne 22. avgusta priredi društvo svojo prvo vrtno veselico, na kar že danes opozarjamo. — Odbor je sklenil prirediti živahno agitacijo za nabiranje prispevkov za napravo društvene zastave. Razdelilo se je med zaupnike nekaj pol. ki so natančno izpolnjene s podpisi društvenih funkcionarjev in štampiljo, kakor tudi pooblastilom. — Društveni pevski zbor jako dobro napreduje, za kar gre posebna hvala g. učitelju Sadarju in pa tudi vrlim pevkam in pevcem. — Težava je s knjižnico, ker društvo nima denarja, pa tudi potrebnih knjig ne. Zato prosimo vse one, ki imajo kako knjigo, ki so jo že pre-

brali, da jo podare društvu. Društvena soba je v Podbojevi hiši, Sv. Petra cesta št. 101, nasproti cerkve sv. Petra.

Med brati in sestrami.

Tržič. Socialne demokrate na Jesenicah mora biti gotovo sram, ker daje Ante Kristan v svoj »Naprej«, da je v Tržiču na shodu Čebulj rdečkarje ven metal. Kdor Čebula osebno pozna, se mora smejeti Kristanovim čenčam v pest, ker Čebulj je krulov. Ker se je dotični dan izprehajal po Tržiču Ante Kristan, so gotovo prišli k njemu rdeči in mu zatožili Čebula, da jim je kot predsednik shoda ukazal, naj bodo tiho ali naj pa grejo vun. Tonček jim pa gotovo verjel in si je mislil, klerikalni jeseniški zmaj je nevaren in močan, ni rekel samo, da bodite tihi, marveč ven vas je pometal. Ej, pa Tonček je ustrelil zopet kozla. Čestitamo mu zato.

Idrija. Dne 24. julija je obhajala tukajšnja delavska, bolje rečeno frakarska družba svojo 25-letnico. Po vsem Kranjskem in Primorskem so vabili liberalce in Sokolčke na to slavnost, ali vseeno je bila udeležba pičila. Sokolov je bilo vseh skupaj 72. Seveda kakšne številke se bodo izdale v »Slov. Narodu«, tega smo vajeni, vsaj kar »Lažnjivec« to »Slov. Narod«. Vsa slavnost se je vršila mirno, dasi so se bali liberalci, pa nismo mi tako surovi, kakor naši nasprotniki. Do slavoloka so se najbolj bali, vedno so bili nad čuvajem na Grabljah, da naj pazi na slavolok. V torek po slavnosti so podirali slavolok jamski tesarji in sicer med službenimi urami, radovedni smo, ali je dobil dovoljenje g. jamski mojster, vporabljeni jamske delavce za strankarske namene, no, pa ako ga tudi ni, kaj ne sme liberalce v Idriji. Slavnost je minula, sedaj menimo, da pridejo nazaj iste štiri zastavice, katere so bile ukradene pred Kat. del. družbo v noči od 18. na 19. julija.

Sava. V zadnjem »Napreju« pišejo socialni demokrati z Jesenic, kako da tukaj »klerikalci« izvršujejo telesna dobra dela. Ker napadajo tudi strokovno društvo, se čutim dolžnega, da odgovorim na njihova obrekovanja in laži. Rdeči podtikajo, da je prišla v revščino po krivdi klerikalcev Margareta Pušavc, da je bil njen mož član »klerikalnega« strokovnega društva, da ji ni dalo društvo nič podpore. Njen mož je bil član našega strokovnega društva, ki mu je dalo ob boleznih večkrat podporo. Umrli je 13. sušca 1907, 15. sušca 1907 je dobila njegova vdova 50 K pogrebne podpore, ostale bolniške podpore pa 25 K 90 vin. Zdaj pa vi tako za telesne potrebe vneti rdeči, povejte, katero vaše društvo je že dalo na Jesenicah kako podporo kakí vdovi? V prvem »Napreju« poročajte, dokler pa tega ne storite, ostanete lažnjivci in obrekovalci strokovnega društva. Kdor je spravil M. Pušavc v revščino? Preveč je zaupala rdečim požeruhom, ki so ji odnesli, kar so ji bili dolžni na hrani. Sama mi je pripovedovala, da so ji odnesli trije socialni demokratje čez 100 K. Kdo torej bolj pravično izvršuje telesno podporno društvo, ali strokovno društvo, ki deli vdovam podpore ali socialni demokrati, ki vdove goljufajo. Zlobna laž je, da bi bil duhovni svetnik Zabukovec delal le za denar. Socialni demokrati dobro znajo sami, koliko ljudi je pokopal brezplačno. Socialnim demokratom h koncu: Počedite malo pod Možaklo!

Frančišek Čebulj.

Sava. Naši rdeči svobodomisleci vidijo velik strah v naših somišljenikih, posebn v osebi gosp. župnika Škubica. Posvetujejo se, kaj bi počeli, ako bi omenjeni prišel na kak njihov shod; ali bi ga ven vrgli, ali bi mu vstop zadržali? Uboga svobodomiselnost! Vzrok strahu je pa seveda v tem, ker na njihovih shodih govore bore malo o delavskih koristih, toliko več pa o župnikih in o sovraštvi do vsega, kar je količkaj v zvezi z vero. Ako bi kaj pometnega razpravljali, gotovo bi se ne bali, kdo jih poslušal. — Delavci, izpreglejte!

Okno v svet.

Zakaj se k pijači tako sili? (Konec.) Poučiti, pravi vneti mož, poučiti je treba ljudstvo, da je alkohol škodljiv, nezdrav, strupen. Jaz pa pravim — in tega mi veliki mož na čnem svetu ne bo zameril — da se celo s poukom malo ali nič ne doseže. In sicer iz preproste razloga, ker sem prepričan, da vsak pijanec ali pivec na sebi jasno čuti škodo, če pije preveč opojnin. Križ božji, če ima po preobilni pijači glavo težko kakor čeber, če ne more ne spati ne bedeti, ne stati, ne sedeti, potem mora vendar vedeti, da si je in s čim si je zdravje oškodoval. Da si so nasledki nezmerne pijače pri raznih ljudeh razni, večji ali manjši, toliko so vedno, da jih je moči čutiti. Kako da se po-

tem tolikrat sliši samozavesten vzklik: Meni pijača nič ne škoduje! Kako? Ker človek rad samemu sebi laže in z lažjo devije paliativni obliž na rano svoje vesti. Krivde se zaveda in rad bi se je rešil z izgovori. Otrok, ki se iz šole grede stepe s svojim tovarišem in dobi praske po licih, doma reče, da je padel, ne, da se je tepel, ker se boji ukora ali kazni. Takemu otroku je podoben pijanec. Vse je krivo njegove bolezn, samo pijača ne. Temu je škodovala kaka jed, drugi se je prehladil, tretji prevzdignil, četrti razjezil itd., samo pil ni nobeden — preveč! Tako torej pijanec z lažjo pere vest pred samim sabo in pred drugimi, če mu verjamejo. A to še ni dovolj. Maček je huda zver. Gorje človeku samemu v nesreči, bodi že katerakoli! Znana je resnica, da je sladko imeti socios dolorum, sodruga bolečine. In takih iščejo pijanci in pivci, in to je glavna žila njih »misijskega nagona«. Ni treba, da si globokoumen, pa rad pritegneš moji trditvi. Le posamezni slučajji so, če kak špekulant sili bližnjika k pijači zato, da kaj izve od njega ali kratko, da ga laže oslepri. Splošno pa pijanci in pivci vsiljujejo pijačo, da si pridobe sodruga bolečin, sokrivce, da sami sebi nekoliko olajšajo pekočo vest. Razume se, da tega svojega namena ne bodo povedali. Tatinske družbe niso od posameznih tatov nevarnejše samo zaradi večjega števila, temveč tudi zaradi tega, ker vsak ud take družbe, navdahnjen z »esprit de corps«, tatvine doprinaša z »lažjo vestjo«, torej drzneje in vneteje. Fiat applicatio! Družbe drže pijance na pogubni poti, — družbe naj bi držale abstinentne na rešnji poti. Neprecenljivega pomena so torej abstinenčni krožki. — Anton Medved. (Po »Zlati Dobi«).

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklince

Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporočata

svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklince. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavnica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Voznja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlekov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani pri g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 pri g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo furnitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za stedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu **zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče** za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pitanec koji se dobiva v steklenicah, skalljah in skaffih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno! **A. Šarabon** Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1 Ljubljana Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špicerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom. Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.